TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2021. gada 21. janvārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Nodokļi – Pievienotās vērtības nodoklis (PVN) – Direktīva 2006/112/EK – 2. panta 1. punkta c) apakšpunkts), 24. panta 1. punkts un 25. panta a) punkts – Ar nodokli apliekami darījumi – Atlīdzības par muzikālo darbu izziņošanu sabiedrībai – 28. pants – Autortiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija – Šo atlīdzību iekasēšana no galaizmantotāja savā vārdā un autortiesību īpašnieku interesēs

Lietā C-501/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie* (Augstā kasācijas tiesa, Rumānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2019. gada 22. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 28. jūnijā, tiesvedībā

UCMR – ADA Asociaţia pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor

pret

Asociatia culturala "Suflet de Român", ko pārstāv tās likvidators *Pro Management Insolv IPURL*,

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja A. Prehala [*A. Prechal*] (referente), Tiesas priekšsēdētāja vietniece R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], kas pilda trešās palātas tiesneses pienākumus, tiesneši N. Vāls [*N. Wahl*], F. Biltšens [*F. Biltgen*] un L. S. Rosi [*L. S. Rossi*],

ģenerāladvokāts: Ž. Rišārs Delatūrs [*J. Richard de la Tour*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *UCMR – ADA Asociaţia pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor* vārdā – *A. Achim*,

– Rumānijas valdības vārdā – sākotnēji *C.-R. Canţăr*, *R. Haţieganu* un *A. Rotăreanu*, vēlāk – *E. Gane*, *A. Rotăreanu* un *R. Haţieganu*, pārstāvji,

– Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,

– Eiropas Komisijas vārdā – *L. Lozano Palacios* un *A. Armenia*, pārstāves,

* Tiesvedības valoda – rumāņu.

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2020. gada 1. oktobra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV 2006, L 347, 1. lpp.), kurā grozījumi ir izdarīti ar Padomes Direktīvu 2010/88/ES (2010. gada 7. decembris) (OV 2010, L 326, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – "PVN direktīva"), 24. panta 1. punktu, 25. panta a) punktu un 28. pantu.

2 Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tika iesniegts tiesvedībā starp *UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor* (Komponistu autortiesību aizsardzības apvienība *UCMR – ADA*, turpmāk tekstā – "*UCMR-ADA*") un *Asociatia culturala "Suflet de Român"* (Kultūras apvienība "Rumāņu dvēsele", turpmāk tekstā – "apvienība"), kura pašlaik ir likvidācijas procesā, par pievienotās vērtības nodokļa (PVN) piemērošanu atlīdzībām, kuras šai apvienībai ir pienākums maksāt *UCMR-ADA* par muzikālo darbu izziņošanu sabiedrībai saistībā ar apvienības rīkotu izrādi.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 PVN direktīvas 2. panta 1. punktā ir paredzēts:

"PVN uzliek šādiem darījumiem:

[..]

c) pakalpojumu sniegšanai, ko par atlīdzību kādā dalībvalsts teritorijā veic nodokļa maksātājs, kas rīkojas kā tāds;

[..]."

4 Šīs direktīvas 24. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

""Pakalpojumu sniegšana" ir jebkurš darījums, kas nav preču piegāde."

5 Minētās direktīvas 25. pantā ir noteikts:

"Pakalpojumu sniegšana, *inter alia*, var būt viens no šādiem darījumiem:

a) nemateriālā īpašuma nodošana neatkarīgi no tā, vai tas ir tāda dokumenta priekšmets, kurš rada īpašumtiesības;

[..]."

6 Šīs pašas direktīvas 28. pantā ir paredzēts:

"Ja nodokļa maksātājs, kas darbojas savā vārdā, bet kādas citas personas interesēs, ir iesaistīts pakalpojumu sniegšanā, uzskata, ka tas pats saņēmis un sniedzis šos pakalpojumus."

Rumānijas tiesības

Nodokļu kodekss

7 2003. gada 22. decembra *legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal* (Likums Nr. 571/2003 par Nodokļu kodeksu) (*M.Of.*, I daļa, Nr.°927/2003. gada 23. decembris), redakcijā, kas ir piemērojama pamatlietā, 126. pantā "Ar nodokli apliekami darījumi" ir noteikts:

"1. Ar PVN Rumānijā ir apliekami darījumi, kas atbilst šādiem kumulatīviem nosacījumiem:

a) darījumi, kas 128.–130. panta izpratnē ir vai ir pielīdzināmi ar PVN apliekamai preču piegādei vai pakalpojumu sniegšanai un kas ir veikti par atlīdzību; [..]."

8 Nodokļu kodeksa 129. pantā "Pakalpojumu sniegšana" ir paredzēts:

"1. Par pakalpojumu sniegšanu uzskata jebkuru darījumu, kas nav preču piegāde, kā tā definēta 128. pantā.

2. Ja nodokļa maksātājs, kas darbojas savā vārdā, bet kāda cita interesēs, piedalās pakalpojumu sniegšanā, uzskata, ka tas pats ir saņēmis un sniedzis šos pakalpojumus.

3. Pakalpojumu sniegšana ietver tādus darījumus kā:

[..]

b) nemateriālā īpašuma nodošana neatkarīgi no tā, vai tas ir tāda dokumenta priekšmets, kurš rada īpašumtiesības, piemēram, autortiesību, patentu, licenču, preču zīmju un citu līdzīgu tiesību pārnešana un/vai nodošana;

[..]

e) starpniecības pakalpojumi, ko veic personas, kas rīkojas citu personu vārdā un citu personu interesēs, ja šie pakalpojumi ir īstenoti preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas ietvaros.

[..]"

Autortiesību likums

9 1996. gada 14. marta *legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe* (Likums Nr. 8/1996 par autortiesībām un blakustiesībām; *M.Of.*, I daļa, Nr.°60/1996. gada 26. marts), redakcijā, kas ir piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – "Autortiesību likums"), 13. pants ir formulēts šādi:

"Darba izmantošana rada autoram atsevišķas un ekskluzīvas mantiskas tiesības, kas viņam sniedz iespēju atļaut vai aizliegt:

[..]

f) darba tiešu vai netiešu izziņošanu sabiedrībai jebkādā veidā, ieskaitot tā publiskošanu tā, lai sabiedrība tam varētu piekļūt no individuāli izvēlētas vietas individuāli izvēlētā laikā;

[..]."

10 Šī likuma III sadaļas nosaukums ir "Autortiesību un blakustiesību pārvaldība un aizsardzība". Tās I nodaļā par "autora mantisko tiesību un blakustiesību pārvaldību" ir ietvertas trīs iedaļas. 123.–123[4]. pants ir iekļauts I iedaļā "Vispārējie noteikumi".

11 Saskaņā ar minētā likuma 123. pantu:

"1. Autortiesību un blakustiesību īpašnieki var īstenot ar šo likumu viņiem atzītās tiesības personīgi vai, pamatojoties uz pilnvarojumu, ar kolektīvā pārvaldījuma organizāciju starpniecību saskaņā ar šajā likumā paredzētajiem nosacījumiem.

[..]

3. Autortiesību vai blakustiesību īpašnieki ar šo likumu viņiem atzītās mantiskās tiesības nevar nodot kolektīvā pārvaldījuma organizācijām."

12 Šā paša likuma 123[1]. pantā ir noteikts:

"1. Kolektīvā pārvaldīšana ir obligāta šādu tiesību īstenošanai:

[..]

e) muzikālo darbu izziņošanai sabiedrībai [..];

[..].

2. Attiecībā uz 1. punktā minētajām tiesību kategorijām kolektīvā pārvaldījuma organizācijas pārstāv arī tiesību īpašniekus, kuri tai nav piešķīruši pilnvaras."

13 Autortiesību likuma 125. panta 2. punktā, kurš ir iekļauts II iedaļā "Autortiesību un blakustiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas", ir paredzēts:

"[Kolektīvā pārvaldījuma] organizācijas tieši izveido autortiesību vai blakustiesību īpašnieki, fiziskas vai juridiskas personas, un tās darbojas tām sniegtā pilnvarojuma robežās, pamatojoties uz statūtiem, kas pieņemti saskaņā ar likumā noteikto procedūru."

14 Šī likuma 129[1]. pants ir formulēts šādi:

"Gadījumos, kad kolektīvā pārvaldīšana ir obligāta, ja [autortiesību] īpašnieks nav nevienas organizācijas biedrs, kompetence ir tā sektora organizācijai, kurā ir lielākais biedru skaits. Nepārstāvētie tiesību īpašnieki var pieprasīt summas, kas tiem pienākas, trīs gadu laikā no paziņošanas dienas. Pēc šī termiņa beigām nesadalītās vai nepieprasītās summas izmanto saskaņā ar kopsapulces lēmumu, izņemot pārvaldības izmaksas."

15 Minētā likuma III sadaļas I nodaļas III iedaļā "Kolektīvā pārvaldījuma organizāciju darbība" ir ietverts 130.–135. pants.

16 Šī paša likuma 130. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Kolektīvā pārvaldījuma organizācijām ir pienākums:

a) piešķirt neekskluzīvas atļaujas izmantotājiem, kuri tās pieprasa pirms aizsargātā repertuāra izmantošanas par atlīdzību neekskluzīvas licences veidā rakstiskā formā;

b) izstrādāt metodoloģiju savas darbības jomās, ieskaitot atbilstošas īpašumtiesības, par kurām ir jāvienojas ar izmantotājiem, lai regulētu samaksu par šo tiesību izmantošanu gadījumā, kad darbu izmantošanas veids nepieļauj to, ka tiesību īpašnieki varētu piešķirt individuālu atļauju;

[..]

e) iekasēt no izmantotājiem naudas summas, kas tiem ir jāmaksā, un sadalīt tās starp tiesību īpašniekiem [..];

[..].”

17 Saskaņā ar Autortiesību likuma 131[1]. panta 1. punktu, kurš papildina 130. panta 1. punkta b) apakšpunkta noteikumus:

“Kolektīvā pārvaldījuma organizācijas par metodoloģiju vienojas ar [noteiktu apvienību un noteiktu izmantotāju organizāciju] pārstāvjiem, pamatojoties uz šādiem galvenajiem kritērijiem:

a) tiesību īpašnieku kategorija neatkarīgi no tā, vai viņi ir vai nav biedri, kā arī joma, kurā notiek pārrunas vienošanās nolūkā;

[..]

d) kolektīvā pārvaldījuma organizācijas pārvaldītā repertuāra izmantošanas īpatsvars;

[..]

f) ienākumi, ko izmantotāji gūst, veicot darbību, kurā tiek izmantots repertuārs, kas ir pārrunu priekšmets.

[..]”

18 Šī likuma 134. pantā ir noteikts:

“1. Pilnvarojumā paredzētās kolektīvās pārvaldīšanas īstenošana nekādā veidā neierobežo īpašnieku mantiskās tiesības.

2. Kolektīvā pārvaldīšana tiek īstenota saskaņā ar šādiem noteikumiem:

a) lēmumus par atlīdzību un citu summu iekasēšanas no izmantotājiem metodēm un noteikumiem, lēmumus par šo summu sadali starp tiesību īpašniekiem, kā arī lēmumus par citiem svarīgākiem kolektīvās pārvaldīšanas aspektiem pieņem biedri kopsapulcē saskaņā ar statūtiem;

b) komisijas nauda, kas jāmaksā tiesību īpašniekiem, kuri ir kolektīvā pārvaldījuma organizācijas biedri, lai segtu šīs organizācijas darbības izdevumus [..], un komisijas nauda, kas maksājama kolektīvā pārvaldījuma organizācijai, kura ir vienīgā iekasētāja [..], nevar kopā veidot vairāk kā 15 % no gadā iekasētajām summām;

c) ja kopsapulce nav pieņēmusi skaidru lēmumu, kolektīvā pārvaldījuma organizācijas iekasētās summas nevar izmantot kopīgiem mērķiem, kas nav to faktisko izmaksu segšana, kuras ir saistītas ar maksājamo summu iekasēšanu un to sadali starp biedriem; kopsapulce var nolemt, ka ne vairāk kā 15 % no iekasētajām summām var izmantot kopīgiem mērķiem un tikai darbības jomas robežās;

d) kolektīvā pārvaldījuma organizācijas iekasētās summas tiek individuāli sadalītas starp tiesību īpašniekiem proporcionāli katra īpašnieka repertuāra izmantošanai ne vēlāk kā 6 mēnešus pēc iekasēšanas dienas; tiesību īpašnieki var pieprasīt to summu samaksu, kuras iekasētas nominālā formā vai kuru sadalīšanai nav nepieciešams iesniegt konkrētus dokumentus, 30 dienu laikā, skaitot no iekasēšanas dienas;

e) komisijas naudu, kas ir jāmaksā tiesību īpašniekiem, atskaita no summām, kuras izmaksājamas katram īpašniekam pēc individuālās sadales aprēķina;

[..].

3. Kolektīvā pārvaldījuma organizācijām samaksātās atlīdzības nav un nevar tikt pielīdzinātas to ieņēmumiem.

4. Īstenojot savas pilnvaras, saskaņā ar šo likumu kolektīvā pārvaldījuma organizācijām nedrīkst pārnest vai nodot autortiesības vai blakustiesības vai šo tiesību īstenošanu."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

19 *UCMR-ADA* ir autora mantisko tiesību uz muzikālajiem darbiem kolektīvā pārvaldījuma organizācija, kuru *Oficiul Român pentru Drepturile de Autor* (Rumānijas Autortiesību birojs) ir izraudzījis par autoratlīdzību par šādu darbu izziņošanu sabiedrībai saistībā ar koncertiem, izrādēm vai mākslas pasākumiem vienīgo iekasētāju Rumānijā.

20 Apvienība 2012. gada 16. novembrī rīkoja izrādi, kuras laikā sabiedrībai tika atskaņoti muzikāli darbi. Šim mērķim tā no *UCMR-ADA* bija saņēmusi neekskluzīvu licenci, par kuru tai bija jāmaksā atlīdzības par šo darbu izziņošanu sabiedrībai.

21 Tā kā apvienība samaksāja tikai daļu no *UCMR-ADA* pieprasītajām atlīdzībām, pēdējā minētā uzskatīja, ka tai ir jāceļ prasība tiesā. Lai arī gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas tiesa bija nospriedušas, ka apvienībai ir jāmaksā pieprasīto atlīdzību summa pilnā apmērā, pēdējā minētā tiesa uzskatīja, ka *UCMR-ADA* veiktā atlīdzību iekasēšanas darbība nav apliekama ar PVN, un summu, kas bija jāmaksā apvienībai, samazināja par šī nodokļa summu.

22 Kasācijas sūdzībā, ko *UCMR-ADA* iesniedza *Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie* (Augstā kasācijas tiesa, Rumānija), *UCMR-ADA* apgalvo, ka apelācijas tiesa ir pārkāpusi Nodokļu kodeksu, kā arī PVN neitralitātes principu, jo tās lēmuma rezultātā PVN ir jāmaksā *UCMR-ADA*, nevis apvienībai, lai gan pirmā minētā nav attiecīgo darbu galaizmantotāja.

23 Tā kā iesniedzējtiesai ir šaubas par PVN direktīvas interpretāciju, tā, pirmkārt, vēlas noskaidrot, vai darbību, ar kuru autortiesību uz muzikālajiem darbiem īpašnieki atļauj izmantot šos darbus izrāžu rīkotājiem, var kvalificēt kā "pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību" šīs direktīvas izpratnē. Šajā ziņā, lai gan tā apzinās, ka pamatlietā runa ir par dažādām mantiskajām tiesībām un dažādām īpašnieku kategorijām salīdzinājumā ar tām, kuras tika aplūkotas lietā, kurā tika pasludināts 2017. gada 18. janvāra spriedums *SAWP* (C-37/16, EU:C:2017:22), tā jautā, vai Tiesas argumentācija minētajā spriedumā var tikt piemērota *mutatis mutandis* šajā lietā.

24 Ja minētā darbība būtu jāuzskata par pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību, iesniedzējtiesa, otrkārt, atsaukdamās uz 2011. gada 14. jūlija spriedumu *Henfling* u.c. (C-464/10, EU:C:2011:489), vēlas noskaidrot, vai kolektīvā pārvaldījuma organizācija, iekasējot atlīdzības no izmantotājiem, rīkojas kā nodokļu maksātājs PVN direktīvas 28. panta izpratnē. Attiecīgā gadījumā tā vēlas uzzināt, kādas sekas ir gan šīs kolektīvā pārvaldījuma organizācijas, gan autortiesību īpašnieku pienākumam sagatavot rēķinus, kuros ir iekļauts PVN.

25 Šādos apstākļos *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Augstā kasācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai tiesību uz muzikāliem darbiem īpašnieki veic pakalpojumu sniegšanu PVN direktīvas 24. panta 1. punkta un 25. panta a) punkta izpratnē attiecībā pret izrāžu organizētājiem, no kuriem kolektīvā pārvaldījuma organizācijas, pamatojoties uz atļauju (neekskluzīvu licenci), iekasē savā vārdā, bet minēto īpašnieku labā atlīdzības par muzikālo darbu izziņošanu sabiedrībai?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai kolektīvā pārvaldījuma organizācijas, kad tās no izrāžu organizētājiem iekasē atlīdzības par tiesībām izziņot muzikālos darbus sabiedrībai, rīkojas kā nodokļu maksātāji PVN direktīvas 28. panta izpratnē un vai tām ir pienākums izdot attiecīgajiem izrāžu organizētājiem rēķinus ar iekļautu PVN? Vai tad, kad autoriem un citiem autortiesību uz muzikālajiem darbiem īpašniekiem tiek izmaksātas atlīdzības, tiem ir savukārt jāizdod rēķini ar iekļautu PVN kolektīvā pārvaldījuma organizācijai?"

Tiesvedība Tiesā

26 Tiesas sēde mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai, kura sākotnēji tika paredzēta 2020. gada 27. maijā, veselības krīzes dēļ tika atcelta un jautājumi, kas tika uzdoti mutvārdu atbildes sniegšanai, tika uzdoti kā jautājumi rakstveida atbildes sniegšanai. Puses uz šiem jautājumiem atbildēja noteiktajā termiņā.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

27 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai PVN direktīvas 2. panta 1. punkta c) apakšpunkts, 24. panta 1. punkts un 25. panta a) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka autortiesību uz muzikālajiem darbiem īpašnieks par atlīdzību sniedz pakalpojumus izrāžu rīkotājam galaizmantotājam, ja šim pēdējam minētajam ir izsniegta neekskluzīva licence, kura tam ļauj šos darbus izziņot sabiedrībai, samaksājot atlīdzības, kuras iekasē izraudzīta kolektīvā pārvaldījuma organizācija, kura rīkojas savā vārdā, bet šo autortiesību īpašnieku interesēs.

28 Saskaņā ar PVN direktīvas 2. panta 1. punkta c) apakšpunktu PVN uzliek pakalpojumu sniegšanai, ko par atlīdzību kādas dalībvalsts teritorijā veic nodokļa maksātājs, kas rīkojas kā tāds.

29 Saskaņā ar šīs direktīvas 24. panta 1. punktu jebkurš darījums, kas nav preču piegāde, ir jāuzskata par pakalpojumu sniegšanu. PVN direktīvas 25. pantā norādoši ir uzskaitīti trīs dažādi darījumi, kuri ir kvalificējami kā "pakalpojumu sniegšana", tostarp minētā 25. panta a) punktā minētā nemateriālā īpašuma nodošana.

30 Pirms jautājuma par to, vai tāda pakalpojumu sniegšana kā pamatlietā aplūkotā var būt nemateriāla īpašuma nodošana šīs tiesību normas izpratnē, ir jāizvērtē, vai šāds darījums ir veikts par atlīdzību. Faktiski, kā izriet no šī sprieduma 28. punkta, atbilstoši PVN direktīvas 2. panta 1. punkta c) apakšpunktam, lai pakalpojums varētu ietilpt šīs normas piemērošanas jomā, tam katrā ziņā ir jābūt sniegtam par atlīdzību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 18. janvāris, *SAWP*, C-37/16, EU:C:2017:22, 24. punkts).

31 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka PVN direktīvas izpratnē pakalpojums tiek sniegts par atlīdzību un tādējādi ir apliekams ar nodokli tikai tad, ja starp pakalpojuma sniedzēju un tā saņēmēju pastāv tiesiskas attiecības, kurās ir savstarpējs izpildījums, un pakalpojumu sniedzēja saņemtā maksa ir faktiska samaksa par pakalpojuma saņēmējam sniegto pakalpojumu. Tā tas ir tad, ja starp sniegto pakalpojumu un saņemto samaksu pastāv tieša saikne, atbilstoši kurai samaksātās summas ir faktiska

samaksa par atsevišķi nosakāmu pakalpojumu, kurš sniegts, pastāvot tiesiskām attiecībām, kurās ir savstarpējs izpildījums (skat. it īpaši spriedumus, 2017.gada 18. janvāris, *SAWP*, C-37/16, EU:C:2017:22, 25. un 26. punkts, kā arī 2020. gada 11. jūnijs, *Vodafone Portugal*, C-43/19, EU:C:2020:465, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).

32 Saskaņā ar iesniedzējtiesas sniegtajām norādēm pamatlietā piemērojamais valsts tiesiskais regulējums ievieš obligātu kolektīvo pārvaldīšanu tiesību uz muzikālo darbu izziņošanu sabiedrībai, it īpaši izrāžu laikā, īstenošanai. Šī kolektīvā pārvaldīšana it īpaši nozīmē, ka tikai vienai izraudzītai kolektīvā pārvaldījuma organizācijai ir pienākums piešķirt izmantotājiem, piemēram, izrāžu rīkotājiem, kas to pieprasa, neekskluzīvu licenci attiecīgā darba izziņošanai sabiedrībai. Iekasējot autortiesību īpašniekiem par šo atļauju maksājamās atlīdzības, šī iestāde rīkojas savā vārdā, bet šo autortiesību īpašnieku interesēs, neatkarīgi no tā, vai autortiesību īpašnieki ir vai nav minētās organizācijas biedri.

33 No šīm norādēm izriet, ka tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā autortiesību īpašnieks sniedz par atlīdzību pakalpojumus izrāžu rīkotājam, neraugoties uz kolektīvā pārvaldījuma organizācijas iesaisti.

34 Proti, pirmkārt, šādā gadījumā pastāv tiesiskas attiecības, kurās ir savstarpējs izpildījums, jo, atļaujot muzikāla darba izziņošanu sabiedrībai, autortiesību īpašnieks attiecībā uz šo darbu atļauj to lietot izmantotājam. Savukārt šis izmantotājs sniedz pakalpojumu šim īpašniekam, izpildot savu pienākumu maksāt atlīdzību par kolektīvā pārvaldījuma organizācijai lūgtā darba izmantošanu. Šādā gadījumā pēdējā minētā rīkojas autortiesību īpašnieku interesēs.

35 Apstāklis, ka aizsargātā darba izmantošana tiek atļauta pēc izmantotāja skaidra lūguma, kurš savukārt maksā pienākošos atlīdzību, tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā apstiprina ne tikai tādu tiesisko attiecību pastāvēšanu, kurās starp pakalpojuma sniedzēju-īpašnieku un pakalpojuma saņēmēju-izmantotāju ir savstarpējs izpildījums, bet vienlaikus ļauj konstatēt tiešu saikni starp sniegto pakalpojumu un saņemto faktisko samaksu.

36 Otrkārt, ir jākonstatē, ka tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā izmantotāja maksātā atlīdzība ir faktiska samaksa par šo tiesisko attiecību ietvaros sniegto pakalpojumu. Šajā ziņā no iesniedzējtiesas sniegtās informācijas izriet, ka summa, kura kolektīvā pārvaldījuma organizācijai ir jāmaksā autortiesību īpašniekiem, lai gan tā galu galā tiek noteikta, pamatojoties uz valsts tiesībās paredzēto metodoloģiju, ir paredzēta tam, lai nodrošinātu atlīdzību par sniegto pakalpojumu.

37 Šo secinājumu neatspēko tas, ka šo atlīdzību saņem kolektīvā pārvaldījuma organizācija, jo tā rīkojas autortiesību īpašnieku vārdā, un to arī neliek apšaubīt apstāklis, ka atlīdzības kolektīvā pārvaldīšana izriet no likumā noteiktā pienākuma, kā ģenerāladvokāts norāda secinājumu 48. punktā, vai ka kolektīvā pārvaldījuma organizācija rīkojas gan autoru, kuri ir tās biedri, gan arī autoru, kuri nav tās biedri, interesēs, jo tās pārvaldīšanas veids nemainās atkarībā no autortiesību īpašnieku kategorijas.

38 Tādējādi tāda situācija kā pamatlietā aplūkotā divos aspektos atšķiras no situācijas, saistībā ar kuru tika pasludināts 2017. gada 18. janvāra spriedums *SAWP* (C-37/16, EU:C:2017:22). Pirmkārt, pastāv tiesiskas attiecības, kurās tiesību uz aizsargātiem darbiem īpašnieki un aizsargātu darbu galaizmantotāji apmainās ar savstarpēju izpildījumu. Otrkārt, ir pierādīta tieša saikne starp pakalpojuma sniegšanu un samaksu, jo atlīdzības, kuras ir jāmaksā galaizmantotājam, ir faktiska samaksa par individualizējamu pakalpojumu, ko sniedz autortiesību īpašnieks, lai gan Tiesa minētā sprieduma 28.–30. punktā ir nospriedusi, ka attiecīgās atlīdzības, kas noteiktiem ražotājiem un importētājiem ir jāmaksā saskaņā ar valsts tiesību aktu, kurā ir noteikta arī to summa, ir paredzētas, lai finansētu taisnīgu atlīdzību par labu attiecīgo tiesību īpašniekiem.

39 Tā kā ir konstatēts, ka pamatlietā aplūkotais darījums ir pakalpojumu sniegšana par atlīdzību PVN direktīvas 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē, nav jānosaka, vai tas ietilpst jēdzienā "nemateriālā īpašuma nodošana" šīs direktīvas 25. panta a) punkta izpratnē, jo šajā 25. pantā paredzēto pakalpojumu saraksts nav izsmeļošs.

40 No visa iepriekš minētā izriet, ka PVN direktīvas 2. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka autortiesību uz muzikālajiem darbiem īpašnieks par atlīdzību sniedz pakalpojumus izrāžu rīkotājam galaizmantotājam, ja tam ir izsniegta neekskluzīva licence, kas tam ļauj šos darbus izziņot sabiedrībai, samaksājot atlīdzības, kuras iekasē izraudzīta kolektīvā pārvaldījuma organizācija, kas rīkojas savā vārdā, bet šī autortiesību īpašnieka interesēs.

Par otro jautājumu

41 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai PVN direktīvas 28. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka kolektīvā pārvaldījuma organizācija, kura savā vārdā, bet autortiesību uz muzikālajiem darbiem īpašnieku interesēs iekasē atlīdzības, kuras tiem pienākas kā samaksa par atļauju izziņot sabiedrībai viņu aizsargātos darbus, rīkojas kā "nodokļa maksātājs" šī panta izpratnē, un līdz ar to ir uzskatāms, ka tai šie īpašnieki ir snieguši šos pakalpojumus, pirms tā tos pati ir sniegusi galaizmantotājam. Iesniedzējtiesa arī jautā, vai šādā gadījumā, pirmkārt, kolektīvā pārvaldījuma organizācijai ir savā vārdā jāsagatavo galaizmantotājam rēķini, kuros ir norādītas no viņa iekasētās atlīdzības, ieskaitot PVN, un, otrkārt, vai autortiesību īpašniekiem savukārt ir pienākums izsniegt kolektīvā pārvaldījuma organizācijai rēķinus, ieskaitot PVN, par pakalpojumiem, kuri sniegti saistībā ar saņemtajām atlīdzībām.

42 Attiecībā uz šī jautājuma pirmo daļu ir jāatgādina, ka saskaņā ar PVN direktīvas 28. pantu, ja nodokļu maksātājs, kas darbojas savā vārdā, bet kādas citas personas interesēs, ir iesaistīts pakalpojumu sniegšanā, uzskata, ka tas pats ir saņēmis un sniedzis šos pakalpojumus.

43 Tādējādi šī tiesību norma rada juridisku fikciju, ka divas identiskas pakalpojumu sniegšanas darbības tiek veiktas secīgi. Saskaņā ar šo fikciju tiek uzskatīts, ka saimnieciskās darbības subjekts, kurš piedalās pakalpojumu sniegšanā un kurš ir komisionārs, vispirms ir saņēmis minētos pakalpojumus no saimnieciskās darbības veicēja, kura interesēs viņš darbojas un kurš ir komitents, pirms pats tos pēc tam ir sniedzis klientam (spriedums, 2017. gada 4. maijs, Komisija/Luksemburga, C-274/15, EU:C:2017:333, 86. punkts un tajā minētā judikatūra).

44 Šajā gadījumā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, pirmkārt, ka kolektīva pārvaldīšana ir obligāta tiesību uz muzikālo darbu izziņošanu sabiedrībai īstenošanai, it īpaši izrādes laikā. Šādā gadījumā izraudzītā kolektīvā pārvaldījuma organizācija pārstāv arī tiesību īpašniekus, kuri tai nav piešķīruši pilnvarojumu un kuri tādējādi nav šīs organizācijas biedri. Otrkārt, autortiesību īpašnieku ekskluzīvās mantiskās tiesības, kas tiem ļauj piešķirt vai aizliegt tostarp darba izziņošanu sabiedrībai, nevar tikt nodotas kolektīvā pārvaldījuma organizācijām. Treškārt, saskaņā ar piemērojamajiem valsts tiesību aktiem kolektīvā pārvaldījuma organizācijai ir pienākums, pirmkārt, piešķirt neekskluzīvas licences izmantotājiem, kas to pieprasa, un, otrkārt, izstrādāt metodoloģiju, par kuru ir panākta vienošanās ar izmantotājiem, lai samaksātu attiecīgās atlīdzības par darbiem, kuru izmantošanas veids nepieļauj to, ka tiesību īpašnieki varētu piešķirt individuālu atļauju. Ceturtkārt, kad saskaņā ar šo metodoloģiju atlīdzības ir jāmaksā īpašniekiem, atļaujā, kuru izmantotājam ir piešķīrusi kolektīvā pārvaldījuma organizācija, būs iekļautas summas, ko šī organizācija iekasē savā vārdā, bet autortiesību īpašnieku interesēs.

45 No visiem šiem elementiem, aplūkojot tos kopumā, izriet, ka tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā kolektīvā pārvaldījuma organizācija, piešķirot licences aizsargāto darbu izmantotājiem un par šo izmantošanu kā samaksu iekasējot atlīdzības savā vārdā, bet autortiesību īpašnieku interesēs, ir iesaistīta pakalpojumu sniegšanā, ko šis tiesību īpašnieks sniedz izmantotājam, proti, izrāžu rīkotājam. Līdz ar to ir jāuzskata, ka vispirms minētie tiesību īpašnieki šos pakalpojumus sniedz minētajai organizācijai un tā tos pēc tam pati sniedz galaizmantotājiem.

46 Līdz ar to tādos apstākļos kā pamatlietā aplūkotie ir jāuzskata, ka kolektīvā pārvaldījuma organizācija ir rīkojusies kā komisionārs PVN direktīvas 28. panta izpratnē.

47 Tas, ka kolektīvā pārvaldījuma organizācija pārstāv arī autortiesību īpašniekus, kuri tai nav piešķīruši pilnvarojumu, nav pretrunā šim secinājumam, jo ne attiecīgo pakalpojumu sniegšana, ne kārtība, kādā tie tiek sniegti, neatšķiras atkarībā no attiecīgās īpašnieku kategorijas.

48 Proti, gan no iesniedzējtiesas, gan Rumānijas valdības sniegtās informācijas izriet, ka pamatlietā aplūkotajā obligātajā kolektīvā pārvaldījuma sistēmā piemērojamajā likumā nav veikta nekāda nošķiršana atkarībā no kolektīvā pārvaldījuma organizācijas biedra statusa esamības vai neesamības attiecībā uz licenču piešķiršanu, atlīdzību iekasēšanu, to sadali, kā arī kolektīvā pārvaldījuma organizācijai maksājamo komisijas maksu.

49 Attiecībā uz šī jautājuma otro daļu par PVN direktīvas 28. panta piemērošanas sekām attiecībā uz rēķinu izrakstīšanu ir jāatgādina – tā kā šī tiesību norma ietilpst šīs direktīvas IV sadaļā "Darījumi, par kuriem uzliek nodokli", secīgi sniegtie pakalpojumi ietilpst PVN piemērošanas jomā. No tā izriet – ja pakalpojumu sniegšana, kurā ir iesaistīts saimnieciskās darbības subjekts, ir apliekama ar PVN, tiesiskajām attiecībām starp šo saimnieciskās darbības subjektu un saimnieciskās darbības subjektu, kura interesēs viņš rīkojas, arī ir jābūt apliekamām ar PVN (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Amărăşti Land Investment*, C-707/18, EU:C:2019:1136, 38. punkts).

50 Tādējādi, ja kolektīvā pārvaldījuma organizācija, rīkojoties kā nodokļa maksātāja, savā vārdā, bet autortiesību īpašnieku interesēs veic darbību, kas izpaužas kā neekskluzīvu licenču piešķiršana izrāžu rīkotājiem muzikālo darbu izziņošanas sabiedrībai mērķiem par atlīdzību, šī organizācija veic darījumu, kurš ietilpst PVN piemērošanas jomā līdzīgi kā autortiesību īpašnieki sniedz pakalpojumu, kas ir apliekams ar nodokli, kad tie no kolektīvā pārvaldījuma organizācijas iekasē atlīdzības.

51 Šādā situācijā, lai tiktu ievērots nodokļu neitralitātes princips, kolektīvā pārvaldījuma organizācijai, kas ir nodokļu maksātāja, savā vārdā ir jānosūta galaizmantotājam rēķins, kurā ir norādītas no tā iekasējamās atlīdzības, kam pieskaitīts PVN. Pēc tam, kad autortiesību īpašnieki ir saņēmuši šīs organizācijas pārskaitītās atlīdzības, šiem autortiesību īpašniekiem, ja tie ir nodokļa maksātāji, minētajai organizācijai ir jāadresē rēķins, kurā ir norādītas saņemtās atlīdzības un PVN, ar ko apliek šīs atlīdzības.

52 No iepriekš minētā izriet, ka PVN direktīvas 28. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka kolektīvā pārvaldījuma organizācija, kas savā vārdā, bet autortiesību uz muzikāliem darbiem īpašnieku interesēs iekasē atlīdzības, kuras tiem pienākas kā samaksa par atļauju izziņot sabiedrībai viņu aizsargātos darbus, rīkojas kā "nodokļa maksātājs" šī panta izpratnē, un līdz ar to ir uzskatāms, ka tai šie īpašnieki ir snieguši šos pakalpojumus, pirms tā tos pati ir sniegusi galaizmantotājam. Šādā situācijā šai organizācijai savā vārdā ir jāsagatavo galaizmantotājam rēķins, kurā ir norādītas no viņa iekasētās atlīdzības, ieskaitot PVN. Savukārt autortiesību īpašniekiem ir pienākums izsniegt kolektīvā pārvaldījuma organizācijai rēķinus, ieskaitot PVN, par pakalpojumiem, kuri sniegti saistībā ar saņemtajām atlīdzībām.

Par tiesāšanās izdevumiem

53 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) **Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu, kurā grozījumi izdarīti ar Padomes Direktīvu 2010/88/ES (2010. gada 7. decembris), 2. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka autortiesību uz muzikāliem darbiem īpašnieks par atlīdzību sniedz pakalpojumus izrāžu rīkotājam**

galaizmantotājam, ja tam ir izsniegta neekskluzīva licence, kas tam ļauj šos darbus izziņot sabiedrībai, samaksājot atlīdzības, kuras iekasē izraudzīta kolektīvā pārvaldījuma organizācija, kas rīkojas savā vārdā, bet šo autortiesību īpašnieku interesēs.

2) **Direktīvas 2006/112/EK, kas grozīta ar Direktīvu 2010/88, 28. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka kolektīvā pārvaldījuma organizācija, kas savā vārdā, bet autortiesību uz muzikāliem darbiem īpašnieku interesēs iekasē atlīdzības, kuras tiem pienākas kā samaksa par atļauju izziņot sabiedrībai viņu aizsargātos darbus, rīkojas kā "nodokļa maksātājs" šī panta izpratnē, un līdz ar to ir uzskatāms, ka tai šie īpašnieki ir snieguši šos pakalpojumus, pirms tā tos pati ir sniegusi galaizmantotājam. Šādā situācijā šai organizācijai savā vārdā ir jāsagatavo galaizmantotājam rēķins, kurā ir norādītas no viņa iekasētās atlīdzības, ieskaitot pievienotās vērtības nodokli (PVN). Savukārt autortiesību īpašniekiem ir pienākums izsniegt kolektīvā pārvaldījuma organizācijai rēķinus, ieskaitot PVN, par pakalpojumiem, kuri sniegti saistībā ar saņemtajām atlīdzībām.**

[Paraksti]